REKOMMENDATIONER

KOMMISSIONENS REKOMMENDATION

av den 20 februari 2013

Bryta det sociala arvet – investera i barnens framtid

(2013/112/EU)

EUROPEISKA KOMMISSIONEN UTFÄRDAR DENNA REKOMMENDATON

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 292, och

av följande skäl:

(1) Respekt för människans värdighet är en värdegrund för Europeiska unionen, vars syfte omfattar att främja befolkningens välfärd. Europeiska unionen måste tillvarata barns rättigheter, motverka social utestängning och diskriminering samt främja social rättvisa och socialt skydd.

(2) Barn ([1]) löper större risk att drabbas av fattigdom och social utestängning än befolkningen som helhet i de allra flesta EU-medlemsstater. Barn som växer upp i fattigdom eller social utestängning har sämre möjligheter än andra att klara sig bra i skolan, hålla sig friska och förverkliga sin potential senare i livet.

(3) Att förebygga att en sämre start i livet förs vidare från generation till generation är en viktig investering i Europas framtid och bidrar också direkt till Europa 2020-strategin för en smart och hållbar tillväxt för alla. Detta gynnar inte bara barnen utan även ekonomin och samhället som helhet på lång sikt.

(4) Förebyggande och tidiga insatser är effektivare och mer verkningsfulla, eftersom det i regel kostar mer att hantera konsekvenserna av barnfattigdom och social utestängning än att sätta in insatser när barnen är små.

(5) Tidiga insatser är viktiga för att generellt förstärka arbetet mot fattigdom och social utestängning. Förebyggande fungerar bäst genom integrerade strategier där föräldrarna stöds i sitt deltagande på arbetsmarknaden och får adekvat inkomststöd och tillgång till tjänster som är nödvändiga för att barnen ska klara sig bra – dvs. god (förskole-)undervisning, hälso- och sjukvård, bostäder och social service – och där barnen blir delaktiga och kan ta till vara sina rättigheter så att de kan förverkliga sin potential och utveckla sin hanteringsförmåga.

(6) De bästa strategierna mot barnfattigdom har visat sig vara de som bygger på åtgärder som förbättrar alla barns välfärd, samtidigt som hänsyn tas till barn i särskilt utsatta situationer.

(7) Insatser för att främja jämställdhet, integrering av jämställdhet och lika möjligheter samt åtgärder mot diskriminering av barn och deras familjer oavsett grund (särskilt kön, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning, ålder eller sexuell läggning) bör ligga till grund för allt arbete för att motverka barnfattigdom och social utestängning.

(8) Den pågående finansiella och ekonomiska krisen får allvarliga konsekvenser för barn och deras familjer, eftersom andelen som lever i fattigdom och social utestängning ökar i ett antal länder.

(9) Med tanke på de budgetkonsolideringsåtgärder som vidtagits på grund av ett stramare budgetläge i en rad länder är det en utmaning att säkerställa socialpolitiska åtgärder som är fortsatt adekvata och effektiva både på lång och kort sikt.

(10) Mer än ett årtionde av samarbete på EU-nivå har lett till en gemensam syn på bestämningsfaktorerna för barnfattigdom genom det betydande arbete som gjorts för att utveckla lämpliga övervakningsindikatorer, fastställa gemensamma utmaningar och framgångsrika strategier. Detta har gett frågan politisk drivkraft. I meddelandet om den europeiska plattformen mot fattigdom och social utestängning anger kommissionen också att man kommer att anta en rekommendation om barnfattigdom ([2]).

(11) Europa 2020-strategin har gett nya impulser till arbetet för att motverka fattigdom och social utestängning i EU

([1]) I linje med FN:s konvention om barnens rättigheter anses barn här vara personer under 18 år.

([2]) KOM(2010) 758 slutlig.

genom ett gemensamt EU-mål – 20 miljoner färre personer i riskzonen för fattigdom och social utestängning senast 2020 – och genom förstärkta insatser för att minska andelen ungdomar med enbart grundskoleutbildning. Att motverka och förebygga barnfattigdom är en viktig del av EU:s och medlemsstaternas arbete på detta område och ingår dessutom i den europeiska plattformen mot fattigdom och social utestängning.

(12) Den nuvarande styrningen enligt den europeiska planeringsterminen bidrar till genomförandet av relevanta landsspecifika rekommendationer för att motverka barnfattigdom och förbättra barns välfärd.

(13) Alla EU-medlemsstater har ratificerat Förenta nationernas konvention om barnens rättigheter. Konventionens standarder och principer måste även i fortsättningen vara en ledstjärna för EU:s politik och åtgärder som påverkar barns rättigheter.

(14) Medlemsstaterna har genom en rådgivande rapport från kommittén för socialt skydd ([1]) från juni 2012 och centrala budskap i denna samt genom slutsatserna från rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) om åtgärder för att förebygga och ta itu med barnfattigdom och socialt utanförskap samt främja barns välbefinnande ([2]) från oktober 2012 åter bekräftat sitt engagemang och välkomnar kommissionens initiativ att anta en rekommendation i frågan.

(15) EU-åtgärder har vidtagits på flera politikområden för att motverka barnfattigdom och att sämre förutsättningar går i arv mellan generationerna, särskilt i fråga om utbildning, hälso- och sjukvård, barns rättigheter och jämställdhet ([3]).

(16) Det är i huvudsak medlemsstaternas ansvar att vidta åtgärder för att motverka barnfattigdom, men en gemensam EU-ram kan stärka synergieffekterna mellan relevanta politikområden, hjälpa medlemsstaterna att se över sin politik och lära av varandras erfarenheter när det gäller att göra åtgärderna mer effektiva och verkningsfulla genom innovativa metoder, samtidigt som man beaktar medlemsstaternas olika situationer och behov på lokal, regional och nationell nivå.

(17) I samband med den kommande fleråriga budgetramen kan vägledning av detta slag utgöra en grund för ett vidare samarbete och ett fokus för att använda relevanta finansieringsinstrument, särskilt strukturfonderna, för att uppnå det föreslagna målet att främja social inkludering och bekämpa fattigdom.

HÄRIGENOM REKOMMENDERAS MEDLEMSSTATERNA ATT GÖRA FÖLJANDE. Organisera och genomföra politiska åtgärder för att motverka barnfattigdom och social utestängning och främja barns välfärd genom flerdimensionella strategier enligt följande riktlinjer:

1. **FÖLJA NEDANSTÅENDE ÖVERGRIPANDE PRINCIPER**

— Motverka barnfattigdom och social utestängning genom integrerade strategier som går längre än att trygga barnens materiella välfärd och främja lika möjligheter så att alla barn kan förverkliga sin potential.

— Vidta åtgärder mot barnfattigdom och social utestängning i perspektivet av barnens rättigheter, särskilt med hänvisning till relevanta bestämmelser i fördraget om Europeiska unionen, Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna och Förenta nationernas konvention om barnens rättigheter, och se till att dessa rättigheter respekteras, skyddas och tas till vara.

— Alltid främst utgå från barnets bästa intresse och betrakta barn som självständiga rättighetsinnehavare, samtidigt som familjens betydelse som huvudsaklig omsorgsgivare erkänns fullt ut.

— Bibehålla en lämplig jämvikt mellan allmänna åtgärder som främjar alla barns välfärd och riktade åtgärder som stöder de minst gynnade.

— Sätta fokus på barn som löper större risk på grund av flera samverkande faktorer, t.ex. romska barn, vissa barn med invandrarbakgrund eller från etniska minoriteter, barn med särskilda behov eller funktionsnedsättning, omhändertagna barn och gatubarn, barn till interner samt barn från hushåll i riskzonen för fattigdom, t.ex. enföräldershushåll och familjer med många barn.

— Bibehålla investeringarna i barn och familjer för att möjliggöra kontinuitet och långsiktig planering samt bedöma hur olika åtgärdsreformer påverkar de minst gynnade och agera för att motverka eventuella negativa konsekvenser.

([1]) Rådgivande rapport från kommittén för socialt skydd till Europeiska kommissionen om hantering och förebyggande av barnfattigdom och främjande av barns välbefinnande, 27 juni 2012.

([2]) *Åtgärder för att förebygga och ta itu med barnfattigdom och socialt utanförskap samt främja barns välbefinnande*, slutsatser från rådet (sysselsättning, socialpolitik, hälso- och sjukvård samt konsumentfrågor) av den 4 oktober 2012, 14437/12.

([3]) Se särskilt: *En uppdaterad strategisk ram för europeiskt samarbete om utbildning*, KOM(2008) 865 slutlig, *Solidaritet i hälsa: att minska ojämlikhet i hälsa i EU*, KOM(2009) 567 slutlig, *En EU-agenda för barns rättigheter*, KOM(2011) 60 slutlig, *Strategi för jämställdhet 2010–2015*, KOM(2010) 491 slutlig.

2. **UTVECKLA INTEGRERADE STRATEGIER UTIFRÅN TRE GRUNDPELARE**

2.1. **Tillgång till adekvata resurser**

Stödja föräldrars deltagande på arbetsmarknaden – Lyfta fram det starka sambandet mellan föräldrars deltagande på arbetsmarknaden och barnens levnadsvillkor samt i enlighet med principerna i kommissionens rekommendation om aktiv inkludering ([1]) och Barcelonamålen ([2]) vidta alla åtgärder som är möjliga för att stödja föräldrars deltagande på arbetsmarknaden, särskilt för dem som befinner sig långt från arbetsmarknaden och i särskilt utsatta hushåll:

— Se till att arbete lönar sig genom att kartlägga och motverka de särskilda negativa incitament som föräldrar möter för att komma in, stanna kvar och utvecklas på arbetsmarknaden, bland annat via skatte- och bidragssystemens utformning och samverkan.

— Stödja anställbarhet och arbetsmarknadsdeltagande för ensamföräldrar och den förälder som tjänar minst samt främja jämställdhet på arbetsmarknaden och i fråga om familjeansvar.

— Bättre stödja föräldrars återintegrering på arbetsmarknaden efter föräldraledighet genom utbildningsinsatser och stöd för att söka arbete, med särskild inriktning på de mest utsatta.

— Öka insatserna för att se till att alla familjer, särskilt de som är i en utsatt situation eller bor i underprivilegierade områden, har faktisk tillgång till bra barnomsorg och förskola till rimlig kostnad.

— Se till att barnomsorgen och möjligheten att utnyttja dessa tjänster anpassas till alltmer skiftande arbetsmönster så att föräldrar kan fullgöra sina arbetsåtaganden eller hitta ett arbete, med utgångspunkt i barnens bästa intresse.

— Främja en god och inkluderande arbetsmiljö där föräldrar kan hitta en jämvikt mellan arbete och föräldraansvar på lika villkor, bl.a. genom föräldraledighet, stöd på arbetsplatsen och flexibla arbetsformer.

Säkerställa en adekvat levnadsstandard genom en kombination av olika förmåner – Se till att barn får en levnadsstandard som gör att de kan leva ett värdigt liv, genom en optimal kombination av kontantförmåner och andra förmåner:

— Stödja familjers försörjning genom adekvata, konsekventa och verkningsfulla förmåner, inklusive skatteincitament, familjeförmåner och barnförmåner, bostadsbidrag och minimiinkomst.

— Komplettera det kontanta inkomststödet med andra förmåner som särskilt rör kost, barnomsorg, skola, hälsa, boende, färdmedel och tillgång till idrott eller sociokulturella aktiviteter.

— Se till att det ekonomiska stödet för barn och bidragsvillkoren utformas så att det avspeglar boendeförhållandenas utveckling och resulterar i en lämplig omfördelning mellan olika inkomstgrupper.

— Skapa bättre faktisk tillgång till förmåner som barn och deras familjer har rätt till genom att göra det lättare att utnyttja dessa och genom att utveckla en uppsökande verksamhet.

— Tillhandahålla behovsprövade eller andra riktade förmåner på ett sådant sätt att det inte leder till stigmatisering, att hänsyn tas till barnens behov och att risken att hamna i fattigdomsfällan minskar, och utan att skapa negativa incitament för den förälder som tjänar minst och för ensamföräldrar.

— Överväga att ställa krav på ansvarsfullt föräldraskap eller barnens skolnärvaro för tillgång till familjeförmåner och bedöma om en sådan åtgärd skulle kunna få negativa konsekvenser.

— Se till att förmånerna tillhandahålls regelbundet och anpassas så att de får största möjliga genomslag och gagnar barnen mest, t.ex. genom förskottsbetalningar.

2.2. **Tillgång till bra tjänster till rimlig kostnad**

Minska ojämlikheter i tidig ålder genom att investera i förskoleverksamhet och barnomsorg – Vidareutveckla de möjligheter till social inkludering och utveckling som förskoleverksamhet och barnomsorg ger och använda dessa tjänster som en social investering för att motverka ojämlikhet och problem för barn med sämre förutsättningar genom tidigare insatser:

— Se till att alla barn får tillgång till bra förskoleverksamhet och barnomsorg till rimlig kostnad och att tjänsterna anpassas till familjernas behov.

([1]) Kommissionens rekommendation 2008/867/EG av den 3 oktober 2008 om aktiv inkludering av människor som är utestängda från arbetsmarknaden.

([2]) Ordförandeskapets slutsatser, Europeiska rådets möte i Barcelona den 15–16 mars 2002, SN 100/1/02 REV 1.

— Ge incitament för att få barn med sämre förutsättningar (särskilt de under tre års ålder) att delta oavsett föräldrarnas arbetsmarknadsanknytning, på ett sätt som inte leder till stigmatisering och segregering.

— Stödja föräldrarna i deras roll som huvudansvariga för barnens fostran under de första åren och uppmuntra förskolan och barnomsorgen att samarbeta nära med föräldrar och andra parter som bidrar till barnens fostran (t.ex. hälsovård och föräldrastöd).

— Göra föräldrarna mer medvetna om vilka fördelar deltagande i förskoleverksamhet och barnomsorg kan ge både dem och barnen. Både förskolan och barnomsorgen kan användas som system för tidig varning för att identifiera olika fysiska eller psykologiska problem i skolan eller hemma, särskilda behov samt övergrepp av olika slag.

Förbättra utbildningssystemens påverkan på lika möjligheter – Öka utbildningssystemens förmåga att bryta det sociala arvet och ge barn möjlighet att få stöd i sin känslomässiga, sociala, kognitiva och fysiska utveckling:

— Se till att alla barn och ungdomar inkluderas, vid behov genom att rikta resurser och möjligheter till dem som behöver det mest, och övervaka resultaten på lämpligt sätt.

— Kartlägga geografiska skillnader i fråga om tillgång till utbildning, utbildningens kvalitet och resultat och sätta in lämpliga åtgärder samt främja åtgärder för att minska segregeringen och stärka grundskoleutbildningen.

— Skapa en god lärandemiljö för alla genom att stärka kontakterna mellan hem och skola och vid behov tillhandahålla individanpassat stöd för att kompensera för specifika svårigheter, t.ex. genom utbildning för föräldrar till barn med invandrarbakgrund eller från etniska minoriteter.

— Motverka faktorer som hindrar barn från att delta i skolundervisning eller fullfölja sin skolgång eller som allvarligt försvårar för dem att göra detta (t.ex. extra avgifter under obligatorisk skolgång) genom att skapa en stödjande lärandemiljö.

— Förbättra resultaten för elever med dåliga grundkunskaper genom insatser för att stärka läskunnighet, räknefärdighet och grundläggande kunskaper i matematik och naturvetenskapliga ämnen samt genom insatser för att upptäcka svaga elever tidigt.

— Utarbeta och genomföra heltäckande åtgärder som syftar till att minska andelen elever med enbart grundskoleutbildning och som omfattar förebyggande, ingripande och kompenserande inslag samt se till att åtgärderna även riktar sig till elever som befinner sig i riskzonen.

— Stärka lagstiftningen om lika möjligheter och se till att de mest marginaliserade eleverna får en grundläggande rätt till en god lägsta kvalifikationsnivå.

— Revidera och stärka yrkesprofilen för lärare och utbildare av alla slag och utbilda lärarna i att hantera social mångfald. Anlita särskilda kulturmedlare och förebilder för att underlätta integrering av romska barn och barn med invandrarbakgrund.

Förbättra hälso- och sjukvårdssystemens förmåga att tillgodose mindre gynnade barns behov – Se till att alla barn kan ta till vara sin universella rättighet till hälso- och sjukvård, även genom förebyggande och hälsofrämjande åtgärder och tillgång till god hälso- och sjukvård:

— Motverka de hinder för tillgång till hälso- och sjukvård som utsatta barn och familjer möter (t.ex. kostnader, kulturella och språkliga hinder och brist på information) samt förbättra vårdgivarnas kunnande i detta avseende.

— Investera i förebyggande, särskilt under de första barndomsåren, genom heltäckande insatser som omfattar kost, hälsa, skola och sociala insatser.

— Motverka sambandet mellan socialgruppstillhörighet och livsstils- och missbruksmönster genom att se till att alla barn får tillgång till en balanserad kost och fysisk aktivitet.

— Särskilt beakta barn med funktionsnedsättning eller psykisk ohälsa, icke dokumenterade eller icke registrerade barn, gravida tonåringar och barn från familjer där missbruk förekommer.

Ge barn trygga och rimliga boende- och levnadsvillkor – Ge barn möjlighet att leva och växa upp i en trygg, hälsosam och barnvänlig miljö som stöder deras utveckling och lärandebehov:

— Göra det möjligt för barnfamiljer att ha bra bostäder till rimlig kostnad (inklusive subventionerat boende) och hitta lösningar i situationer där barnfamiljer utsätts för miljöfaror, trångboddhet och energifattigdom.

— Stödja familjer och barn i riskzonen för hemlöshet genom att förhindra vräkningar, onödiga bostadsbyten och separation från familjen och genom att ordna såväl tillfällig inkvartering som långsiktiga boendelösningar.

— Se till barnens bästa i samband med stadsplanering så att man undviker ”gettoisering” och segregering genom att främja socialt blandat boende och ge adekvat tillgång till offentliga färdmedel.

— Se till att barn i mindre grad utsätts för en försämrad livsmiljö och social miljö i syfte att förebygga våld och övergrepp.

Öka stödet till familjer och kvaliteten på den alternativa omsorgen – Stärka barnens skydd och socialtjänsten i fråga om förebyggande verksamhet samt hjälpa familjer att utveckla föräldraskapsfärdigheter utan att det leder till stigmatisering och se till att omhändertagna barn får växa upp i en miljö som tillgodoser deras behov:

— Se till att fattigdom aldrig är det enda skälet till att barn omhändertas, utan ha som mål att alla barn ska kunna stanna kvar hos sina föräldrar eller återvända till dem, t.ex. genom insatser för att avhjälpa familjens materiella fattigdom.

— Se till att barn inte placeras på institution i onödan och sörja för regelbunden omprövning när sådan placering sker.

— Stoppa utbyggnaden av institutionsvård för omhändertagna barn samt främja kvalitet, vård i närmiljön och familjehemsplaceringar där barnens önskemål beaktas.

— Se till att barn som inte kan bo med sina föräldrar får tillgång till bra tjänster (både reguljära och mer specialiserade sådana) i fråga om hälsa, skola, arbete, socialt stöd, trygghet och boende, även i samband med övergången till vuxenlivet.

— Ge lämpligt stöd till barn som stannar kvar när en eller båda föräldrarna bosätter sig i ett annat land för att arbeta samt till de personer som ska ta hand om dem.

2.3. **Barns rätt till delaktighet**

Stödja alla barns deltagande i lek, fritids-, idrotts- och kulturaktiviteter – Se till att barn får möjlighet att påverka sin välfärd och utveckla sin förmåga att hantera svåra situationer, särskilt genom att ge dem möjlighet att delta i informellt lärande utanför hemmet och efter skoldagens slut:

— Motverka hinder som kostnader, tillgänglighet och kulturella skillnader och se till att alla barn kan delta i lek, fritids-, idrotts- och kulturaktiviteter utanför skolan.

— Skapa trygga miljöer för barn och stödja utsatta grupper genom särskilda incitament.

— Uppmuntra skolor, samhällsaktörer och lokala myndigheter att skapa bättre fritidsverksamhet för alla barn oavsett föräldrarnas arbetssituation och bakgrund.

— Ge alla familjer möjlighet att delta i sociala aktiviteter som stärker föräldraskapsfärdigheterna och främja positiv kommunikation i familjen.

— Främja delaktighetsstrategier som utgår från potentialen hos frivilliga insatser samt skapa solidaritet mellan generationerna.

Införa mekanismer som främjar barns delaktighet i beslut som påverkar deras liv – Uppmuntra barn att föra fram väl underbyggda åsikter och se till att dessa beaktas på lämpligt sätt och vägs in i de större beslut som påverkar dem:

— Använda och vidareutveckla befintliga verktyg för att ge barn möjlighet att påverka t.ex. omsorg, hälsovård och skolgång och inhämta deras åsikter om planering av relevanta åtgärder genom åldersanpassade mekanismer.

— Stödja alla barns medverkan i befintliga strukturer för delaktighet, bedriva uppsökande verksamhet och stödja deltagande för barn med sämre förutsättningar.

— Skapa ett engagemang bland dem som arbetar med och för barn att aktivt involvera dem och informera om relevanta rättigheter och skyldigheter.

— Se till att barns rätt att bli hörda i samband med rättsliga beslut genomförs i praktiken och att hänsyn tas till barns behov i rättssaker, särskilt genom att se till att de faktiskt är delaktiga i domstolsförfaranden och andra rättsliga förfaranden.

3. **VIDAREUTVECKLA RUTINERNA FÖR STYRNING, GENOMFÖRANDE OCH ÖVERVAKNING**

Stärka synergieffekterna mellan olika sektorer och förbättra styrningen – Vidta omfattande åtgärder som effektivt motverkar barnfattigdom och social utestängning samt stärka samordningen mellan viktiga aktörer:

— Utveckla regelbundna och systematiska kopplingar mellan politiska områden som har stor relevans för social inkludering av barn och stärka synergieffekterna mellan viktiga aktörer, särskilt inom skola, arbetsliv, hälso- och sjukvård, lika möjligheter och barns rättigheter.

— Arbeta för att integrera barns rättigheter och åtgärder för att stödja barn i centrala politiska åtgärder, t.ex. genom särskilda institutionella åtgärder.

— Främja ett nära samarbete och regelbunden dialog mellan offentliga myndigheter på alla nivåer, arbetsmarknadens parter, närsamhället och det civila samhällets organisationer.

— Stödja och vidareutveckla barns delaktighet, bl.a. i samband med genomförandet av denna rekommendation.

Stärka användningen av evidensbaserade metoder – Stärka den evidensbaserade utvecklingen av politiska åtgärder och socialpolitisk innovation, med hänsyn tagen till åtgärdernas eventuella konsekvenser för barn:

— Se till att aktuella statistiska och administrativa uppgifter om övervakning av politikens konsekvenser för barn och deras familjer används fullt ut. Utöka den statistiska kapaciteten om det behövs och är möjligt, bl.a. genom uppdelning efter kön, särskilt när det gäller barnfattigdom, tillgång till god barnomsorg till rimlig kostnad, barns hälsa och situationen för de mest utsatta barnen.

— Se till att uppgifter tas fram snabbare i fråga om övervakning av barns situation samt främja metoder och modeller som mikrosimulering för att stödja en mer systematisk förhandsbedömning av politikens eventuella konsekvenser för barn.

— Stärka kopplingarna mellan beslutsfattare och forskare och testa relevanta nyskapande åtgärder, främja evidensbaserad utvärdering av programresultat även på lång sikt genom verktyg som longitudinella undersökningar samt verka för ökad synlighet och utbyte av resultat.

— Främja utbyte av god praxis och kunnande, användning av beprövade åtgärdsmodeller, solidaritetshöjande insatser i samhället som helhet samt åtgärder som ger människor egenmakt för samarbete på lokal nivå.

— Utvärdera konsekvenserna av tillfälliga åtgärder som vidtagits på grund av den ekonomiska krisen innan beslut fattas om att införa dessa åtgärder i strukturreformerna.

4. **UTNYTTJA RELEVANTA EU-INSTRUMENT FULLT UT**

Motverka barnfattigdom och social utestängning som en central fråga inom Europa 2020-strategin – Mobilisera alla verktyg och indikatorer som står till buds inom Europa 2020-strategin för att ge ny drivkraft till de gemensamma insatserna för att motverka barnfattigdom och social utestängning:

— Se till att barnfattigdom och social utestängning får en central plats på agendan inom Europa 2020-strategin och de nationella reformprogrammen som en del av de övergripande insatserna för att minska fattigdom och social utestängning, med beaktande av relevanta landsspecifika rekommendationer från Europeiska rådet.

— Överväga om det är lämpligt att fastställa nationella mål för minskad barnfattigdom och social utestängning med hänsyn till nationella särdrag.

— Utnyttja alla de möjligheter som Europa 2020-strategin och den öppna samordningsmetoden ger i fråga om bättre övervakning och utvärdering av de åtgärder som vidtas för att motverka barnfattigdom och förbättra barns välfärd, och se till att den föreslagna indikatorbaserade övervakningsramen (se bilagan) används fullt ut.

— Stärka synergieffekterna med relevanta EU-åtgärder, särskilt inom utbildning, hälsa, jämställdhet och barns rättigheter.

Mobilisera relevanta EU-finansieringsinstrument – Ta till vara de möjligheter som EU:s finansieringsinstrument ger när det gäller att stödja de ovan beskrivna politiska prioriteringarna:

— Stödja utvecklingen av en mer evidensbaserad politik och social innovation genom programmet för social förändring och social innovation, Europeiska socialfonden och Horisont 2020 och använda dessa program för att testa, utvärdera och utöka möjliga innovativa åtgärder.

— Utnyttja alla möjligheter som står till buds inom Fonden för europeiskt bistånd till dem som har det sämst

ställt (vars syfte är att motverka livsmedelsfattigdom och materiell fattigdom bland barn), EU:s program för frukt och mjölk i skolan (som tillhandahåller näringsriktiga produkter och främjar goda kostvanor) och Erasmus för alla (som främjar barns tillgång till utbildning, informellt lärande och idrott).

— Utnyttja de möjligheter som strukturfonderna ger för att stödja barn och familjer vid utarbetandet av operativa program inom Europeiska socialfonden och Europeiska regionala utvecklingsfonden 2014–2020, i linje med de landsspecifika rekommendationerna.

— På lämpligt sätt använda de tematiska målen för att främja sysselsättning och stödja arbetskraftens rörlighet, främja social inkludering och motverka fattigdom samt investera i utbildning, kompetens och livslångt lärande, och dessutom de relevanta investeringsprioriteringarna inom dessa. Det gäller särskilt förskoleverksamhet, åtgärder för att minska andelen elever med enbart grundskoleutbildning, åtgärder för att göra det lättare att kombinera arbete och privatliv, tillgång till tjänster, bl.a. hälso- och sjukvård och sociala tjänster samt lokalt ledda strategier för lokal utveckling, stöd till förnyelse av eftersatta områden och övergången från institutionsbaserade tjänster till tjänster i närsamhället.

— Med sikte på effektiva strukturfondsåtgärder 2014–2020 använda evidensbaserade strategier för att minska andelen elever med enbart grundskoleutbildning i samarbete med relevanta aktörer samt vidta åtgärder som underlättar övergången från institution till omsorg i närsamhället.

— Främja partnerskap i programplaneringen för strukturfonderna och möjligheten att utnyttja dessa, genom medverkan av relevanta aktörer på nationell, regional och lokal nivå – särskilt berörda myndigheter, arbetsmarknadens parter och icke-statliga organisationer – för att få till stånd insatser för att bekämpa barnfattigdom.

Utfärdad i Bryssel den 20 februari 2013.

På kommissionens vägnar

László ANDOR

Ledamot av kommissionen

BILAGA

Indikatorbaserad övervakningsram

Den föreslagna övervakningsramen innehåller indikatorer som är relevanta för att övervaka hur rekommendationen genomförs. Förslag till vidareutveckling ges i bilagorna till paketet om sociala investeringar.

Övergripande mål för att motverka barnfattigdom och social utestängning och främja barns välfärd

Europa 2020	Definition	Uppdelning	Källa	primär/ sekundär/ kontext ([1])	Anmärkningar
Fattigdomsrisk eller risk för social utestängning bland barn (uppdelning av det överordnade målet för fattigdom och social utestängning i Europa 2020)	Antalet barn som bor i ett hushåll i riskzonen för fattigdom och/eller i svår materiell fattigdom och/eller i ett hushåll med mycket låg arbetsintensitet (definitioner av dessa tre indikatorer ges nedan)	Efter ålder (0–17 år, 0–5 år, 6–11 år, 12–17 år)	Eurostat – EU-l –SILC	primär	Jämförelse med befolkningen i arbetsför ålder (18–64 år) och äldre (65+) rekommenderas.
Indikator	Definition	Uppdelning	Källa	primär/ sekundär/ kontext	Anmärkningar
Fattigdomsrisk för barn (analyseras tillsammans med värdet av fattigdomsgränsen i köpkraftsstandard för ett hushåll som består av två vuxna och två barn under 14 år)	Andelen barn som bor i ett hushåll med en ekvivalerad disponibel inkomst under 60 % av det nationella medianvärdet för den ekvivalerade disponibla inkomsten (den nationella medianinkomsten)	Efter ålder (0–17 år, 0–5 år, 6–11 år, 12–17 år) och typ av hushåll	Eurostat – EU-SILC	primär	Jämförelse med befolkningen i arbetsför ålder (18–64 år) och äldre (65+) rekommenderas.
Andelen som lever i svår fattigdom	Andelen barn som bor i ett hushåll med kraftigt begränsade levnadsvillkor på grund av resursbrist, dvs. som uppfyller minst fyra av följande nio fattigdomskriterier: man har inte råd i) att betala hyran eller vatten-, gas- och elräkningar, ii) att hålla huset tillräckligt uppvärmt, iii) att klara oförutsedda utgifter, iv) att äta kött, fisk eller annat protein minst varannan dag, v) med en veckas semester på annan ort, vi) med en bil, vii) med en tvättmaskin, viii) med en färg-tv eller ix) en telefon.	Efter ålder (0–17 år, 0–5 år, 6–11 år, 12–17 år)	Eurostat – EU-SILC	primär	Jämförelse med befolkningen i arbetsför ålder (18–64 år) och äldre (65+) rekommenderas.
Andelen barn som bor i hushåll med mycket låg arbetsintensitet	Andelen barn som bor i ett hushåll där de vuxna i arbetsför ålder (18–59 år) har arbetat mindre än 20 % av sin totala arbetspotential under det senaste året (dvs. under inkomstreferensperioden)	Efter ålder (0–17 år, 0–5 år, 6–11 år, 12–17 år)	Eurostat – EU-SILC	primär	Jämförelse med befolkningen i arbetsför ålder (18–64 år) och äldre (65+) rekommenderas.
Indikator för barnfattigdom	Under diskussion		Eurostat – EU-SILC	n.a.	Under utarbetande

Indikator	Definition	Uppdelning	Källa	primär/ sekundär/ kontext	Anmärkningar
Spridning av fattigdomsrisken för barn kring fattigdomsgränsen: Andelen hushåll i riskzonen för fattigdom beräknad för gränserna 50 % respektive 70 %	Andelen barn som bor i ett hushåll med en ekvivalerad disponibel inkomst under 50 % respektive under 70 % av den nationella medianinkomsten	Efter ålder (0–17 år, 0–5 år, 6–11 år, 12–17 år)	Eurostat – EU-SILC	sekundär	Jämförelse med befolkningen i arbetsför ålder (18–64 år) och äldre (65+) rekommenderas.
Bestående fattigdomsrisk för barn	Andelen barn som bor i ett hushåll med en ekvivalerad disponibel inkomst under fattigdomsgränsen under innevarande år och minst två av de föregående tre åren	0–17 år	Eurostat – EU-SILC (longitudinell)	sekundär	Jämförelse med befolkningen i arbetsför ålder (18–64 år) och äldre (65+) rekommenderas.
Barns fattigdomsrisk vid en viss tidpunkt	Andelen barn som bor i ett hushåll med en ekvivalerad disponibel inkomst under 60 % av den nationella medianinkomsten, där gränsen är fastställd vid en viss tidpunkt	0–17 år	Eurostat – EU-SILC	kontext	Jämförelse med befolkningen i arbetsför ålder (18–64 år) och äldre (65+) rekommenderas.

Tillgång till adekvata resurser

Indikator	Definition	Uppdelning	Källa	primär/ sekundär/ kontext	Anmärkningar
Andelen arbetande fattiga som bor i hushåll med minderåriga barn	Andelen individer (med minderåriga barn) som definieras som förvärvsarbetande och har en inkomst under fattigdomsgränsen (60 % av den nationella medianinkomsten)	Efter ålder (0–17 år, 18–64 år, 0–64 år); efter typ av hushåll (ensamförälder, två vuxna med minderåriga barn)	Eurostat – EU-SILC	primär	
Fattigdomsrisk för barn efter hushållets arbetsintensitet	Andelen barn som bor i ett hushåll med en ekvivalerad disponibel inkomst under 60 % av den nationella medianinkomsten efter hushållets arbetsintensitet	0–17 år, hushållets arbetsintensitet (mycket hög [0,85–1], hög [0,55–0,85], medelhög [0,45–0,55], låg [0,2–0,45])	Eurostat – EU-SILC	primär	
Fattigdomsrisk för barn i hushåll med förvärvsarbetande vuxna	Andelen barn som bor i ett hushåll med en inkomst under fattigdomsgränsen (60 % av den nationella medianinkomsten) och med en arbetsintensitet över 0,2	Efter typ av hushåll	Eurostat – EU-SILC	primär	

Indikator	Definition	Uppdelning	Källa	primär/ sekundär/ kontext	Anmärkningar
Relativt medianvärde för fattigdomsklyftan när det gäller barn	Skillnaden mellan medianvärdet för den ekvivalerade inkomsten för personer som befinner sig under fattigdomsgränsen och värdet på denna fattigdomsgräns, uttryckt som procent av denna gräns	0–17 år	Eurostat – EU-SILC	primär	Jämförelse med befolkningen i arbetsför ålder (18–64 år) och äldre (65+) rekommenderas.
Barnomsorg	Andelen barn i barnomsorg (formell barnomsorg ([2]) utanför familjen) av alla barn i samma åldersgrupp	Under 3 år, mellan 3 år och obligatorisk skolålder; mindre än 30 timmar resp. minst 30 timmar i veckan	Eurostat – EU-SILC	sekundär	Relevansen av uppdelning efter inkomstkvintil ska bedömas
Föräldraskapets påverkan på sysselsättningsgraden	Skillnaden i procentenheter mellan — sysselsättningsgraden för personer i åldersgruppen 20–49 år i hushåll utan barn i åldern 0–6 år och — sysselsättningsgraden för personer i åldersgruppen 20–49 år i hushåll med minst ett barn i åldern 0–6 år	Totalt, efter kön	Eurostat – AKU	kontext	Uppdelning på barn i åldern 0–3 år resp. 3–6 år i studien rekommenderas
Deltidsarbete på grund av omsorgsansvar	Personer som arbetar deltid för att ta hand om barn eller vårdbehövande vuxna, som andel av det totala antalet förvärvsarbetande	Totalt, efter kön	Eurostat – AKU	kontext	
Effekter av sociala transfereringar (utom pensioner) när det gäller att minska barnfattigdom	Skillnaden mellan barns fattigdomsrisk före respektive efter sociala transfereringar (exklusive pensioner)		Eurostat – EU-SILC	sekundär	Jämförelse med befolkningen i arbetsför ålder (18–64 år) och äldre (65+) rekommenderas.
För höga boendekostnader	Andelen invånare som bor i ett hushåll där de totala boendekostnaderna (netto efter bostadsbidrag) utgör mer än 40 % av hushållets totala disponibla inkomst (netto efter bostadsbidrag)	Efter ålder (0–17 år, 0–5 år, 6–11 år, 12–17 år), fattigdomsstatus (över eller under fattigdomsgränsen)	Eurostat – EU-SILC	sekundär	Jämförelse med befolkningen i arbetsför ålder (18–64 år) och äldre (65+) rekommenderas.

Tillgång till bra tjänster

Indikator	Definition	Uppdelning	Källa	primär/ sekundär	Anmärkningar
Förskoleverksamhet	Andelen barn mellan 4 år och obligatorisk skolålder som deltar i förskoleverksamhet	Efter kön	UOE ([3])	primär	

Indikator	Definition	Uppdelning	Källa	primär/ sekundär	Anmärkningar
Läskunnighet och kunskaper i matematik och naturvetenskapliga ämnen	Andelen 15-åringar som får högst 1 poäng (på en skala från 1 (lägst) till 5 (högst)) i PISA-test	Efter föräldrarnas bakgrund (utbildning, födelseland)	OECD- PISA ([4])	primär	Inga uppgifter tillgängliga för Cypern och Malta i aktuella datasamlingar.
Unga som varken arbetar eller studerar	Andelen unga som varken arbetar eller studerar	Efter kön, 15–19 år	Eurostat – AKU	primär	
Andelen unga med högst grundskoleutbildning	Andelen i åldersgruppen 18–24 år som har högst grundskoleutbildning och inte studerar	Efter kön, högsta utbildningsnivå	Eurostat – AKU	sekundär	
Egenrapporterade icke tillgodosedda vårdbehov	Andelen i åldersgruppen 16–25 år som uppger att de inte sökt vård på grund av kostnad, avstånd eller väntelistor		Eurostat – EU-SILC		
Barnadödlighet	Andelen dödsfall bland barn under ett års ålder i förhållandet till det totala antalet levande födda under samma år (uttryckt per 1 000 levande födda)	Efter föräldrarnas inkomststruktur (under utarbetande)	Eurostat	primär	
Barnadödlighet 1–14 år	Dödlighet per 100 000 invånare		Eurostat		
Låg födelsevikt	Födelsevikt under 2 500 gram		WHO-OECD	primär	
Andelen vaccinerade	Procentandelen spädbarn som under det kalenderår då de fyller ett år har fullföljt vaccinationsprogrammet mot kikhosta, difteri, stelkramp och polio. Även procentandelen spädbarn som under det kalenderår då de fyller två år har fullföljt vaccinationsprogrammet mot mässlingen, påssjuka och röda hund.		WHO	kontext	
Övervikt	Andelen unga i åldern 15–24 år med ett kroppsmasseindex på minst 30	Efter kön och föräldrarnas inkomststruktur	Eurostat – EHIS ([5])	kontext	
Rökning	Andelen som röker dagligen i åldersgruppen 15–24 år	Efter kön och föräldrarnas inkomststruktur	Eurostat – EHIS	kontext	
Psykisk hälsa	Andelen unga (15–24 år) med depressionssymtom	Efter kön	Eurostat – EHIS	kontext	Under utarbetande

Indikator	Definition	Uppdelning	Källa	primär/ sekundär	Anmärkningar
Dödsorsaker bland unga – självmord	Dödsfall på grund av självmord per 100 000 invånare i åldern 15–24 år	Efter kön	Eurostat – statistik över dödsorsaker	kontext	
Undermåliga bostäder	Andelen invånare i bostäder som är undermåliga på följande sätt: 1) läckande tak, fukt i väggarna/golven/grunden eller röta i fönsterkarmar eller golv, 2) dusch/bad saknas 3) hushållet har ingen egen wc inomhus, 4) andra problem: för mörkt, inte tillräckligt med ljus	Efter ålder (0–17 år, 0–5 år, 6–11 år, 12–17 år), fattigdomsstatus (dvs. över eller under fattigdomsgränsen)	Eurostat – EU-SILC	primär	
Trångboddhet	Andelen invånare i trångbodda hushåll. En person anses bo i ett trångbott hushåll om bostaden inte har ett visst antal rum, dvs.: — ett rum för hushållet, — ett rum för varje par, — ett rum för varje ogift person som fyllt 18 år, — ett rum för två ogifta personer av samma kön i åldern 12–17 år, — ett rum för varje ogift person av olika kön i åldern 12–17 år, — ett rum för två personer under 12 år.	Efter ålder (0–17 år, 0–5 år, 6–11 år, 12–17 år), fattigdomsstatus (dvs. över eller under fattigdomsgränsen)	Eurostat – EU-SILC	primär	

(1) Primära indikatorer är huvudindikatorer som omfattar breda områden som ansetts vara de viktigaste för resultatet medan sekundära indikatorer stöder huvudindikatorerna genom att beskriva problemet mer ingående eller genom att behandla andra aspekter av problemet. Kontextindikatorer ger ytterligare detaljer och bakgrund: den föreslagna listan är vägledande och lämnar utrymme för annan bakgrundsinformation som anses relevant för att bättre fånga och förstå den nationella kontexten.

(2) Formell barnomsorg omfattar följande: förskola och motsvarande, obligatorisk skolundervisning, fritidshem och liknande, daghem, familjedaghem och utbildade barnvårdare. När familjemedlemmar, grannar eller andra barnvakter passar barnen betraktas det alltså inte som formell barnomsorg.

(3) Unesco/OECD/Eurostat – databas över utbildningsstatistik.

(4) http://www.oecd.org/statisticsdata/03381,en_2649_35845621_1_119656_1_1_1.00.html.

(5) EHIS står för Europeiska hälsoenkäten.